

Ім'я користувача: Кафедра академічного естрадного вокалу та звукор... ID перевірки: 1009399275

Дата перевірки: 29.11.2021 11:24:49 EET Тип перевірки: Doc vs Internet

Дата звіту: 29.11.2021 11:27:03 EET ID користувача: 100004420

Назва документа: магістерська на перевірку Кінжібала

Кількість сторінок: 42 Кількість слів: 10816 Кількість символів: 78570 Розмір файлу: 66.80 KB ID файлу: 1009418409

6.53% Схожість

Найбільша схожість: 1.7% з Інтернет-джерелом (<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D0%B4%D1%96%D0%B>)

6.53% Джерела з Інтернету 19 Сторінка 44

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

2.67% Цитат

Цитати 17 Сторінка 45

Не знайдено жодних посилань

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 10

ВСТУП

Актуальність проекту. Початком сучасної української популярної музики слід вважати 1989 рік, коли у вересні в місті Чернівці відбувся фестиваль української музики «Червона рута». Тоді на сцену вийшли гурти «Воплі Відоплясова», «Кому вниз», «Брати Гадюкіни», Ірина Білик та інші. Розпад Радянського Союзу та незалежність України відкрили кордони для мистецьких запозичень, що вплинуло на розвиток музичного мистецтва. Сучасна популярна музика незалежної України характеризується різноманіттям жанрової стилістики – естрадно-романсової, поп-шлягерної, джазової та естрадно-джазової, фолк-естрадної, рокової та фолк-рокової, шансонної тощо. Стрімкий розвиток української естрадної пісні спричинений прагненням вітчизняних виконавців адаптуватись до ринкових відносин та якомога швидше інтегруватись в міжнародний шоу-бізнес. Найбільш популярними виконавцями сьогодення є О. Пономарьов, З. Огневич, Р. Лижичко, Т. Кароль, М. Бурмака, Ю. Саніна, Н. Могилевська, С. Вакарчук, Х. Соловій, гурти «Тартак», «Плач Єремії», «Кому Вниз», «Мертвий півень» «Kazka» та ін. Репертуар сучасних українських виконавців має досить широку жанрову тематику: від героїчних пісень, балад до громадянської та любовної лірики. Характерною особливістю є використання національних мотивів в багатьох жанрах української популярної музики. Українську поп-музику і лірику зокрема, досліджували такі науковці, як О. Бойко, І. Бобул, О. Зосім, В. Конен, С. Лазарев, М. Мозговий, Т. Рябуха, Т. Самая, О. Сапожник, А. Сохор, В. Тормахова, О. Шевченко, І. Шнур та ін.

Серед основного тематичного спектру в сучасній популярній музиці переважає лірика – соціальна, філософська, любовна та ін. Особистісна або любовна лірика, де розкриваються різні грані кохання, посідає чільне місце в творчості багатьох українських виконавців. Так тема самотності показана в піснях «Спи собі сама» гурту «Скрябін», «Ти собі сама» гурту «Океан Ельзи»,

«Вона» гурту «Плач Єремії», «Чомусь так гірко плакала вона»

О. Пономарьова, «Самота» Н. Могилевської та ін.

Аналізуючи любовну лірику в сучасній українській популярній музиці ми знайдемо безліч різних сюжетів та тем кохання й любові. Така увага до теми любові є результатом поєднання національних музичних традицій та соціальних проблем сучасності. Українська культура та українська ментальність завжди тяжіла до ліричної тематики, яка є невід'ємною частиною нашого генетичного та культурного коду. Архетипи, які притаманні ліричні пісні, збережені в сучасній популярній музиці та надають їй неповторного та яскравого стилістичного забарвлення.

Мета творчого проекту «На хвилях кохання» – розкриття теми кохання в особистісній ліриці пісенних творів сучасних естрадних виконавців.

Для досягнення поставленої мети було поставлено такі завдання: -

дати загальну характеристику ліричних пісень;

- розкрити значення особистісної лірики в сучасній пісенній естраді;
- розробити сценарій та підготувати творчий проект «На хвилях кохання» у вигляді сольного концерту;
- охарактеризувати композиції «Я піду в далекі гори», «Усміхнися мені», «Синя пісня», «Ой, у вишневому саду», «Dernière Danse», «Ой, куди ж ви, голубочки», «Fly Me to the Moon» «Україна – це ми!», які покладено в основу творчого проекту «На хвилях кохання».

Об'єкт дослідження – особистісна лірика в сучасній пісенній естраді.

Предмет дослідження – естрадний пісенний репертуар, репрезентований в творчому проекті «На хвилях кохання».

Для вирішення поставлених завдань застосовано наступні методи: аналіз, синтез, порівняння та узагальнення, порівняльно-історичний, системний та описовий методи.

3

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження обговорювались на V Міжнародній науковій конференції молодих вчених, аспірантів та магістрантів «Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір» (Київ, 4-5 листопада 2021 р.).

Публікації.

1. Кінжібала Д. С. Любовна лірика в сучасній українській популярній музиці. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: матеріали V міжнар. наук. конф. молодих вчених, аспірантів та магістрів, 4-5 лист. 2021 р. Київ: НАКККіМ, 2021. С. 101–102.

Структура роботи. Анотація творчого проекту складається зі вступу, основної частини (двох розділів, чотирьох підрозділів), висновків, списку використаних джерел (38 позицій), додатків. Загальний обсяг роботи – 55 сторінок, з них основного тексту – 44 сторінки.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ОСОБИСТІСНОЇ ЛІРИКИ В СУЧАСНІЙ ПІСЕННІЙ ЕСТРАДІ

1.1. Загальна характеристика ліричних пісень

Поєднуючи в собі влучність і лапідарність художнього слова з естетичною плинністю звуку в мелодії, – пісня справляє подвійну дію на реципієнта (слухача). Такий вплив пісенної лірики на життя індивіда та суспільства обумовлений низкою важливих функцій, які вона виконує:

- розважально-гедоністична: викликає у реципієнта емоції та сприяє їх прояву (водночас, рейтинг співаної поезії формується відповідно до запитів слухачів);
- консолідуюча (об'єднувальна): як зазначає І. Ейбл-Ейбесфельдт, «ритми, безперечно, координують поведінку натовпу чи колективу, і тим самим через спільну дію чи взаємодію вони сприяють єднанню [37]». Це стосується не лише локально-групового (корпоративного, сімейного, концертного) виконання глядачами творів, а й глобального, коли національна пісня, пов'язана з часово-просторовими спогадами (наприклад, пісні 1990х рр. – асоціація з молодістю певної групи слухачів), здатна об'єднувати реципієнтів з усіх частин світу;

[?] естетична: пісенна лірика є засобом поглинання та відтворення людських емоцій і естетичного досвіду;

– експресивна: пісня виражає внутрішній світ особистості, тому її застосовують з метою відображення переживань, почуттів, емоцій, притаманних і для авторів, і для слухачів;

- [?] катарсична:** пісенна лірика, що потрапляє в резонанс із настроєм слухача, справляє на нього очищувальний вплив, може стати порадином, підштовхнути до правильних дій, спираючись на закладений авторами у твір життєвий досвід;

- ❑ культурологічна: співана поезія відповідно до жанру є виразником суспільно-історичного досвіду тієї громади, до якої належать її автори, а отже, через прослуховування пісень реципієнт долучається до культури певного народу;
- ❑ ідентифікаційна: пісня єднає представників різних народів, соціальних груп за їх національною та загальнолюдською естетичною приналежністю;
- ❑ виховна: через вірші пісенної лірики реципієнту прищеплюють культуру спілкування, норми та моральні постулати суспільства, коригують естетичне ставлення до дійсності;
- філософсько-світоглядна: співана поезія єднає індивідів із навколишнім ландшафтом, рослинним і тваринним світом, що вкупі з реципієнтом становлять органічну цілісність;
- пізнавальна: пісенної лірики застосовують як допоміжний матеріал у процесі вивчення іноземних мов, а також із метою ознайомлення з іншими культурами;
- сугестивна: зумовлена здатністю певної комбінації слів і музичних звуків, а також породжених ними образів справляти гіпнотичну дію на людину;
- маніфестаційна: сприяє навіюванню групових суспільних цінностей.

Обидві останні функції характерні для пісенної лірики, що найбільше здатна маніпулювати свідомістю та поведінкою реципієнтів. Серед них патріотична, корпоративна, камерна співана поезія, частково рок- і шансонлірика.

Отже, пісня об'єднує функції, покладені як на художню літературу, так і на музику. До того ж специфічні жанрові особливості співаної поезії (лімітована кількість строф, способи поширення тощо) посилюють естетичну вагу пісенної лірики для слухачів, окреслюючи її переваги й недоліки порівняно з академічною літературою та музичним мистецтвом. Емоційно забарвлена інформація у віршах покращує якість сприймання, позитивно впливає на запам'ятовування та збереження її в пам'яті.

Пісенна лірика – результат колективної співпраці. Супроводжуючи індивіда протягом життя, подібно до одягу, вона стає для нього чи вишуканим

6

емоційно-естетичним убранням, яке бережуть для великих свят; чи символом коріння, як національний одяг; чи улюбленою повсякденною річчю; чи непотребом. Цілісність пісні формують чотири твірні компоненти, від комплексної взаємодії яких залежать естетична значущість і ротації творів у суспільстві: 1) віршовий текст; 2) мелодія; 3) виконання; 4) сприймання.

Поет-пісняр закладає в вірші змістове ядро; ідейно-тематичне наповнення, система образів, композиційна побудова поезій проєктують рейтинговість композицій, їх темпоральну актуальність і загальнолюдську значущість. Мелодія створює афективне підґрунтя завдяки здатності музики з перших звуків вступати в контакт зі свідомістю індивіда та природній силі ритму контролювати емоційні прояви особистості. На артиста поет і композитор покладають відповідальність щодо публічності й соціалізування пісенної лірики. Реципієнт стає визначальною ланкою щодо залучення співаної поезії до соціокультурних кіл чи її вилучення з пісенного дискурсу.

Виконання і сприймання стосуються публічного існування творів, емоційного втілення графічного тексту в тілесні оболонки виконавця та реципієнта. Віршами і мелодією керують автори-піснярі: поет і композитор. Вони закладають підвалини майбутнього твору, спроєктуючи на нього міру власного таланту й освіченості, індивідуально-особистісного практичного та естетичного досвіду. Як формотвірні складники співаної поезії вірш і частково мелодія підпадають під ретельний аналіз у нашому науковому дослідженні.

Поезія визначає мотив, стиль майбутнього твору, планує ескіз ліричного героя, зумовлює вибір митцем художньо-поетичних засобів для вираження авторської ідеї. Вірші в пісенної лірики – необхідний елемент, першооснова, без якої музичний супровід залишається мелодією з множиною варіантів інтерпретації закодованого в ній віршового образу. Провідні сучасні композитори-піснярі (В. Засухін, І. Матвієнко, О. Пахмутова, І. Поклад, О. Пляченко, В. Шаїнський та інші) наголошують, що здебільшого саме вірш зумовлює та проєктує появу нової пісні. В. Полянський зазначає, що «без

7

тексту небагато написано мелодій (спочатку мелодія, а потім текст): усе одно, коли робиш мелодію, певний орієнтир на вірші є» [12]. Від актуальності, проблематики, мотиву чи кола мотивів, системи образів, структури (метричної та ритмічної), від того, наскільки авторіві вдалося виокремити з навколишньої дійсності та відмежувати головне від другорядного, залежить популярність пісенної лірики. Слова, вступаючи у твір, підтримують мелодію і зміцнюють мотив у пам'яті реципієнта. Текст сприяє миттєвій поняттєво-асоціативній реакції слухача на пісню, змушуючи його проводити паралелі з типовими життєвими ситуаціями, ототожнювати себе з ліричним героєм тощо.

Специфіка співаної поезії полягає в тому, що пісенний твір пов'язують здебільшого з іменем виконавця, який його презентує широкій слухачській аудиторії. Інша усталена в суспільстві та мас-медіа традиція зводиться до називання в контексті авторства лише композитора. Але для естетичної вартості жанру пісенної лірики знаковою є саме постать поета-пісняря як ключової сполучної ланки між ліричним началом співаної поезії та адресатом. Емоційно-образний світ задіяного в жанрі слова сприяє формуванню загального рівня культури нації.

Автор щодо художнього твору розглядається не лише як творець, а й як його частина, оскільки відбитий у тексті внутрішній світ митця, життєвий та естетичний досвід більшою чи меншою мірою закодовані в художній структурі вірша [12]. Унікальний світогляд, освіченість, прагнення віднайти гармонію у слові дозволяють авторіві пісень ще за життя стати класиком обраного ним для реалізації власної соціальної місії виду мистецтва. «<...> покликання і завдання письменників не в “пристосуванні” власних творів до популярних та іноді зіпсованих смаків і потреб читачів, а в тому, щоб шукати і знаходити шляхи до розширення їх художнього світогляду з метою перспективного приєднання до ще більшої кількості шедеврів як свого, національного, так і всього світового красного письменства» [2]. Зважаючи на

8

означене, ми пропонуємо розподіляти поетів-піснярів за рівнем їх майстерності та ступенем співпраці зі слухачами на два типи: еталон і жертва.

Для «еталону» притаманна харизма, чарівливість, химерна простота й доступність віршів для розуміння їх реципієнтами. Він, вочевидь, наділений рисами гіперіндивідуалізму та має здатність відокремити себе від загальної маси, піднятися над нею, об'єктивно досягнути і проаналізувати у пісні весь спектр актуальних потреб суспільства.

Серед найбільш популярних «еталонів» (професійних авторів, творців, приміром, популярної пісні кінця XX – початку XXI ст.) називаємо прізвища С. Галябарди, А. Демиденка, Л. Дербеньова, М. Добронравова, Є. Євтушенка, Лілії Золотоноші, В. Крищенко, М. Луківа, А. Матвійчука, К. Меладзе, І. Рєзніка, Ю. Рибчинського, Ю. Савоша, М. Сингаївського, М. Таніча й інших. У 1990-х рр. вирізнялися виконавці з авторським пісенним репертуаром. Серед них Л. Агутін, Ю. Антонов, С. Вакарчук, М. Мозговий, І. Ніколаєв, О. Пономарьов та інші.

Проте у XXI ст. ситуація змінюється й тенденція щодо написання співаками в царині популярної пісенної лірики поезій для власного виконання стає стрижневою. І. Білик, А. Гросу, І. Дорн, **МакСим**, Н. Могилевська, Потап та інші представники шоу-бізнесу наповнюють фонотеки творами свого авторства. Популярні пісенні телевізійні шоу «Голос країни», «Две звезды», «Новая волна», «Україна має талант!», «Фабрика зірок. Україна – Росія», «Хфактор» відкривають у галузі сучасної популярної пісенної лірики нові імена виконавців із власними пісенними напрацюваннями. Така стихійність призвела до появи поетів-піснярів другого типу – «жертв» із короткотривалою творчою популярністю, зумовленою одним чи двома широко відомими завдяки потужній рекламі композиціями. Для «жертв» характерна готовність до використання у текстах співаної поезії модних, алогічних, креативних літературно-художніх віршових засобів задля привертання уваги до мистецьких надбань автора.

У добу панування технологій конкуренція сприяла появі нових шляхів поширення пісенної лірики: у мережі Інтернет – спеціалізовані сайти і групи за інтересами на кшталт Facebook, YouTube; на телебаченні та радіо – низки каналів, телепередач, конкурсів, шоу; у мобільному зв'язку – рінгтони, реалтони, рінгбектони. «Культурний постгуманізм», у контексті якого формується сучасна художня література, на думку Н. Хамітова, «спрямовує зусилля на переосмислення стосунків людини та машин, які все більше ускладнюються, ставлячи проблему суперечностей морального й технічного прогресу» [32]. Цілеспрямоване спрощення у такий спосіб внутрішнього світу людини призводить до того, що особистість з її почуттями й емоціями відсувається на другий план, звеличуючи прогресивний науковий розвиток.

Очевидно, що одна особа фізично не спроможна охопити весь масив інформації, тому остання поширюється неконтрольовано хаотично. До того ж усім охочим відкрито доступ до сучасних технологій не лише як об'єкту, а й суб'єкту, здатному творити і рекламувати аматорський «самвидав», у такий спосіб формуючи контингент шанувальників власної творчості. За цих умов популярність вокального твору залежить не стільки від хисту артиста, скільки від вдало вибудованого менеджменту.

Існують два класичні підходи до створення пісенної лірики (якщо у процесі беруть участь різні автори). Це коли пишуть: 1) поет вірші на готову мелодію; 2) композитор музику до тексту. У обох випадках відбувається адаптація й обробка матеріалу авторами-піснями, яка тягне за собою множину варіантів тлумачень. Поетапну роботу для досягнення кінцевого результату – народження віршового образу та фіксування його графічного відбитка – з певною мірою умовності зображено за допомогою схеми.

Спочатку автор проєктує макет майбутнього твору та втілює його у знаковій формі (буквений чи нотний запис). Матеріалізація думки може підштовхувати пісняка до коригування отриманих результатів, тобто митець мусить знову і знову повертатися на початковий етап, щоби шляхом удосконалення змісту та форми «проєкту» відтворити первісну ідею. Коли

10

долучаються музичний (якщо мова йде про створення поетом співаної поезії) та виконавський компоненти, завдяки інтерпретації також можливі зміни. Цей процес триває доти, допоки не відповідатиме авторському задуму митців.

Публічний успіх прем'єри пісні та зростання її популярності серед реципієнтів є метою роботи авторів вокального твору. Тому медіумом у віршовій тетриаді та інтерпретатором пісенної лірики також виступає виконавець (співак, співачка, гурт, ансамбль тощо), який доносить слухачеві готовий твір і є рушійною силою співаної поезії, її рекламою. Статичне виконання може знецінити навіть найбільш перспективну пісню.

Для виконавця співана поезія – інструмент маніпулювання свідомістю та довірою реципієнтів. Здатність артиста до професійного володіння музичною інтонацією, відчуття словесної компоненти тексту призводить до надавання навіть за лексикою та структурою простим віршам значущості, виключного, глибинного змісту. Однак доба постгуманізму внесла свої корективи. Наприклад, якщо у XX ст. популярну пісню представляли лише високопрофесійні фахівці, які мали унікальні вокальні дані, потужний поставлений голос, володіли сценічною майстерністю та харизмою, то поступово на зламі XX–XXI ст. завдяки підсилювальній техніці та працівникам студій звукозапису суворі вимоги до виконавців здебільшого нівелюються. Абсолютна більшість виступів перетворюється на шоу, трансформуючи сценічну культуру, естетичний компонент віршів і мелодії сучасної пісенної лірики.

Пісня – один із двигунів сучасної культури, один із найбільш дієвих маніпуляторів свідомістю людей. Вона є потужним знаряддям формування колективної свідомості. Це і реакція, і, водночас, спосіб впливу на процеси, які відбуваються в суспільстві. Цілеспрямовано, а здебільшого випадково проникаючи в життя індивіда, пісенної лірики формує його естетичний смак і світогляд.

Підґрунтям для мистецтва від початку його існування є загальнолюдське. Національне ж обумовлене приналежністю автора до певної етнічної групи.

Отже, опановуючи напрацьовані поколіннями естетичні норми та постулати, насичуючи їх власним життєвим (політичним, релігійним, культурологічним, художнім) досвідом, послуговуючись рівнем власної обізнаності та освіченості, митець прагне поділитися своїми здобутками насамперед із співвітчизниками. Але твір, що містить відтворення вроджених людських якостей і типових життєвих ситуацій, зрозуміє людина будь-якої національності. Тому гармонії із реципієнтом досягає митець, якому вдається передати адресату загальне через особисте і навпаки, розкрити національне через загальне.

Вірші співаної поезії не можна розглядати окремо від пов'язаного з ними музичного супроводу, а мелодію вокального твору – без його вербальної компоненти, оскільки це синтетична естетична цілісність, доповнювана візуальним рядом (якщо йдеться про сценічне втілення виконуваної композиції).

На зламі XX–XXI ст. унаслідок історичних подій пісенної лірики, отримавши відкритий міжконтинентальний та міжкультурний доступ до надбань світового пісенного мистецтва, зазнала істотних змін, що призвели до зростання кількості авторів-піснярів і авторів-виконавців. Креативність індивідуальних підходів до написання співаної поезії та пошук неповторних сценічних образів потягли за собою появу нових і вдосконалення вже наявних у пісенної лірики жанрів.

Камерна пісня порівняно з іншими інтелектуальними жанрами пісенної лірики у критеріях щодо опанування поетами-піснярами віршової майстерності вимагає ще більшого тиску на розумовий важіль. Така особливість впливає із витоків жанру та обумовлена його зв'язком із найбільш давніми формами пісенного генофонду націй світу: каліки перехожі, кобзарі та лірники, гусярі як співці слов'янських народів, мінезингери – носії пісенних традицій Німеччини, трубадури чи мандрівні менестрелі – представники співочої культури Англії та Франції. Усі вони були виразниками думок простого люду, тексти їх пісенної лірики утілювали

загальнолюдські ідеали з опорою на національні традиції. Закарбовані у співаній поезії риси менталітету накладали відбиток на насичування віршів тисячолітньою мудрістю їх краю, закликами до боротьби зі злом, згуртованості.

Камерна пісенної лірики – осучаснений варіант означеної пісенної спадщини. Згідно зі звичаями, світові представники жанру переймають національну просвітницьку місію мистецьких пращурів, у літературнопрокламаційній формі апелюючи до естетичної свідомості слухачів. Поділ пісень за ідейно-тематичними ознаками сприяв виокремленню у складі камерної пісенної лірики малих жанрових груп, таких як балади, нігуни, романси, блюзові пісні тощо, з характерною для кожного типу структурою та унікальним мовностилістичним наповненням.

Потреба у самовираженні слухачів як особистостей, у демонструванні характерних для їх темпераменту емоцій втілилася у багатьох жанрових різновидах співаної поезії. Серед них рок-, реп-, шансон-лірика та їх мистецькі варіанти. Для авторів-піснярів це не лише мистецтво, а певний стиль життя з унікальною естетикою, філософією, лексикою тощо.

Неоднозначне ставлення викликає складний для сприймання пересічними громадянами такий жанр пісні, як рок-лірика. Через специфічну систему образів, широкий спектр мотивів (насамперед, соціального спрямування), високу гучність, низькі частоти, жорстку силу ритму вона становить потужну платформу для розвитку численних музичних стилів: хард, панк, метал тощо. Тексти пісенної лірики рок-виконавців скеровують слухачку аудиторію на роздуми над сенсом буття, на розмірковування над питанням протистояння людини до Всесвіту, на аналіз духовних і матеріальних цінностей. Існує думка, що рок – не просто музична форма або стиль, а явище, в якому в досить концентрованій формі містяться світоглядні настанови сучасної молоді [16] з бунтарством, потребою в культових лідерах, яскраве тому підтвердження.

У суспільстві усталилася думка, що тривале звучання рок-пісень здатне викликати у реципієнтів агресію, гнів, бажання самогубства, втрату самоконтролю. Натомість популярність жанру засвідчує: дозоване сприймання закладеної в тексти пісень інформації та, за необхідності, її відфільтрування, загартовує характер реципієнта, слугуючи антивірусом від щоденних стресів. Наголосимо, що джерельною базою рок-лірики є переважно академічна література та знакові сюжети кінематографа, і навпаки – митці камерної пісенної лірики обирають її як еталон порушеної у віршах проблематики.

До більш «поміркованого», порівняно з рок-лірикою, жанру сучасної пісенної лірики, осучасненого варіанту народної пісні у слов'янських народів відносять шансон-лірику. З французької мови слово «chanson» перекладають як «пісня». Традиційно шансоном французи називають будь-яку: і популярну, і камерну пісенну лірику. Для французького шансону характерна ліричність, наспівність, тексти пісень збагачені сюжетом, тяжіють до романів у віршах. Лірика відтворює не ідеалізований емоційно-естетичний світ авторів-піснярів, виконавців і реципієнтів, а земний, притаманний людині в той чи інший період її життя. Поезія спрямована на транслявання палітри відтінків людського настрою, сповнена почуттів і змісту незалежно від глибини порушених у ній проблем.

У французькій культурі ставлення до лірики шансону та ідейнотематичне наповнення співаної поезії цього жанру радикально інше, ніж, приміром, у російській культурі. Його прихильників (зокрема авторів) споріднює внутрішня потреба у пошуку й утвердженні соціальної справедливості. Поет-пісняр у цьому жанрі зазвичай також є і виконавцем твору, який від імені втілюваного перед слухачькою аудиторією образу власного персонажа розігрує сюжет.

Пріоритетність поширення шансон-лірики на пострадянських територіях обумовлена історичним минулим земель, що були об'єднані у складі колишнього СРСР. Топоніми, асоціативний ряд загальних назв, колонії

14

суворого режиму, у яких мотивовано потерпали соціальні чи політичні в'язні, мемуарні хроніки та художня література на цю тематику сприяли формуванню специфічного контингенту суспільства з комплексом притаманних для нього естетичних і моральних засад. Означений жанр у соціокультурному середовищі східних слов'ян позначений штампом фривольності щодо змісту та жаргонним лексичним наповненням. Його асоціюють переважно з представниками певних соціальних прошарків – людей, які чи то з різних причин опинилися за ґратами, чи то пов'язаних із кримінальним світом. Йдеться зокрема про блатний шансон, вірші котрого відображають ЕСЛД осіб з відповідним поглядом на життя, охоплюють специфічну слухацьку аудиторію та естетику висловлювання яких позначено характерними штампами.

Виокремлення із жанру в ХХ ст. унікального шару пісень на злободенну політичну, вічну морально-етичну чи адаптовану шляхом літературного оздоблення злодійсько-тюремну тематику зробили еволюцію в естетиці шансону. Термін залишився, натомість його змістове наповнення зазнало трансформування, зокрема віршові тексти почали тяжіти до жанру міського романсу. У нашому науковому дослідженні ми будемо спиратися на поезію до пісень саме в означеному тлумаченні дефініції – літературний шансон – як на домінуючий за прихильністю реципієнтів пласт пісенної лірики.

Реп-лірика є одним із складників молодіжної хіп-хоп культури та характеризується, з боку віршової компоненти, нагромадженням проговорюваної речитативом словесної інформації, з боку мелодії – першорядною роллю одноманітної музики-навіювання та нерівним уривчастим ритмом з важким бітом. У «Словнику музичних термінів» під редакцією Ю. Юцевича зазначено, що в репі «скоромовкою промовляється текст, що не завжди має змістове навантаження <...> супроводжується характерними рухами тіла» [38]. Реп-лірика є мовою протесту проти штампів і буденності, у всіх її текстах простежується намагання авторів вирізнитися оригінальністю щодо вираження душевних почуттів та емоційно-вольових

15

реакцій на дійсність. На початку XXI ст. експериментальне взаємозмішування різних стилів і музичних жанрів призводить до проникнення елементів речитативу в тексти пісень популярної пісенної лірики, рок-лірики, R'n'B тощо.

Прикметним є вживання німецьким гуртом «Die Fantastische Vier» на позначення творів у цьому жанрі запозиченого із церковної термінології слова «Sprechgesang» (нім. Der Sprech – мова, der Gesang – спів), тобто піснеспів, речитатив, тонована розмова. Одним із призначень текстів реп-лірики є батли (словесні лайливі поєдинки-сварки чи подача заримованого тексту на конкретну тему), у яких виконавець має продемонструвати арсенал пишномовства задля перемоги. Тому символічним є перегук терміну із конфесійною термінологією: молитовні піснеспіви мають на меті за допомогою спеціально підібраних і організованих у вірші слів, шляхом специфічної ритмічної організації монотонним навіюванням переконати адресата в істинності власних прохань.

Підсумовуючи, наголосимо, що на шляху оформлення віршів у пісенної лірики одна і та сама поезія має шанси потрапити у будь-який із охарактеризованих нами жанрів пісень. Кінцевий результат залежить від ідейного задуму поета-пісняра та, відповідно, від музичного аранжування композитора-пісняра. Звідси випливає, що один митець може працювати у декількох жанрах, постачаючи віршовий матеріал для виконавців різних музичних стилів і напрямів.

1.2. Особистісна лірика в сучасній пісенній естраді

Характерний для сучасної пісенної лірики суб'єктивний глибоко особистісний підхід поетів-піснярів до вираженої в усіх жанрах співаної поезії проблематики спрощення навіяний відсутністю гармонії в відносинах між індивідами в суспільстві. Хоча на зламі XX–XXI ст. мотив кохання в пісенної лірики продовжує займати лідируючі позиції порівняно з іншими

темами, проте, незважаючи на багатоаспектність його тлумачення митцями різних жанрів, він зазнає відчутної уніфікації.

Думки ліричних героїв переважно затьмарені екзистенційними настроями: стражданнями, невизначеністю, стосунки швидкоплинні, зв'язки нетривалі. Панівна тенденція безперспективності, характерна для пісенної лірики європейських країн Заходу та Сполучених Штатів Америки, заповнила вокальний простір. Соціальна політика надмірного гуманізму, одностатевих шлюбів, підтримки національних меншин, гендерна рівність стали підставою для ірраціонального тлумачення кохання як явища і як почуття та пропаганди його в такому ракурсі зокрема в пісенному мистецтві: «I kissed a girl and I liked it / The taste of her cherry chapstick. / I kissed a girl just to try it, / I hope my boy friend don't mind it» (вір. К. Денніс, Кеті Перрі).

Запозичення на початку XXI ст. естетичних еталонів із іноземних культур призвели до зростання у динамічній прогресії у віршах, приміром, російських популярних пісень про любов, набувають агресивного забарвлення, категоричності, розкутості: «Пошлю его на небо за звездочкой... / Конечно все хуже может кончиться. / Ещё один мучительный день пройдет, / И захочется, жить захочется» [34] (вір. В. Смірної). У поезії помітно зменшується роль ліричного начала: теми розкриваються поверхово, зникає психологізм, інтрига, позитив, буденно-спрощено описуються почуття, тлумачаться події. Субмотиви неминучої розлуки, ревності, зради, уседозволеності та розкутості стають пріоритетними через диктовану часом втрату адресатами поваги один до одного, засилля спілкування через соціальні мережі та легковажне ставлення до міжособистісних стосунків.

Проте українська, білоруська, російська пісенна культура має потужні літературно-мистецькі традиції, що беруть початок із календарно-обрядової, сімейної, любовно-ліричної, героїчної пісенної лірики. Оскільки виховання естетики нації здійснюється шляхом дотримання національних звичаїв, серед яких спів становить одну з превалюючих рис східних слов'ян, то, спираючись на традиції родинно-побутової лірики, у пісенної лірики цих народів (щодо

російської пісні, зауважимо, йдеться про представників старшого покоління поетів-піснярів) мотив кохання висвітлено стримано. Увагу сконцентровано на почутті, через яке звеличується естетичний світ ліричного героя, здатного на глибокі переживання.

Поєднання у віршових текстах, що входять до складу пісенної лірики, запозичених із засобів виразності фольклору та популярної музики, наближують ці твори до жанру народної пісні – є їх стилізацією та становлять об'єкт утілення естетичних ідеалів, смаків, намірів авторів. У ритмомелодиці, симетричній побудові поезій, плавній мелодії, відповідному вбранні й декораціях відбиваються традиції організації та проведення слов'янами релігійних і побутових свят, які мають для цих націй символічне значення. Прослуховування і споглядання вкупі чи наодинці з джерелом трансляції з підтекстом оформленого виступу зворушують естетичне почуття реципієнтів, об'єднують зі світоглядними уявленнями пращурів, гуртують слухачку аудиторію в общину. Поглиблюючи тематику фольклорного спрямування, мотиви інтимної лірики набувають різних субвідтінків.

Поети-піснярі зосереджені на відтворенні внутрішнього світу закоханих, націлюють слухача на віру (мотив віри) у світле майбутнє, навіюють віршами приречення бути щасливими: «Gonna Get Over You» (Забуду тебе, вір. Сари Барелліс); «Синьоокі солов'ї» (вір. М. Шевченка); «Акрыляй» (вір. Ю. Савоша); «Галина (Росте калина)» (вір. О. Васильок). Незважаючи на вживання авторами різних віршових виражальних засобів для висвітлення запропонованої теми, мотивація їх уплетення в контекст творів споріднює настроєво-почуттєвий стан ліричних героїнь.

Упевненість у найкращому майбутньому містить співана поезія про очікування ліричними героями щастя. Незважаючи на самотність, усупереч розлуці чи нерозділеному кохання, всеперемагаючий мотив надії персонажів віршів височіє над негодами непохитним дороговказом майбутньої квітучої долі: «Я знов тебе зустріну, я знов тебе побачу, / І клен розпустить листя, той що давно засох. / Тож побажайте, люди, просвітлення удачі / Моїй святій

18

любові, розділеній на двох» 26] (вір. В. Крищенко). Мотив пошуку об'єкта кохання ввижається ліричному героєві чи недосяжним маревом («Где же ты, где, звездочка алая? / Где же ты, где, искорка малая? / Где же ты, где, чувство глубокое? / Счастье далекое, где же ты, где?» [242], вір. Б. Моїсєєва), чи наміряною дійсністю («Намалывала тебе / Марай сваей незямной, / I па зямлі і ваде / Гнаў мяне мой непакой» [22], вір. Д. Пенкрата).

Наскільки переконливо описано піснями віру в позитивні зрушення в долі ліричних героїв, настільки ж трагічною видається тематика любовного трикутника як випробування на готовність до самопожертви («Видно, зря колдуньей называл, / Не смогла тебя приворожить я, / А мои зеленые глаза / Навсегда заволокла слеза. / Отпущу тебя я и уйду, / Вновь вернешься ты к жене и детям, / Как же без тебя я проживу, / Если лучший ты на свете?» [25], вір. Т. Михайлової), людинолюбства чи відстоювання права на особисте щастя («У меня своя семья, жизнь давно очерчена, / Но себя не обманутъ, сколько не хитри. / С этой женщиною я, словно небом венчаный, / И от счастья своего пьяный до зари» [24], вір. С. Трофимова). Співпереживання реципієнтів ліричним героям вокальних творів, проведення розгорнутих паралелей із власною долею сприяють тому, що означені субмотиви впродовж тривалого часу тримаються в актуальному репертуарі слухацької аудиторії та сприяють у такий спосіб збагаченню ідейно-тематичних маркерів пісенної лірики сучасності.

Наведені цитати взято з поезій, що тяжіють до кращих літературних традицій у масиві мелодійної пісенної лірики. Відповідно їй контингент їх слухачів не буде настільки масовим, як у піснях із яскраво вираженим ритмічним рисунком. Це твори, у яких розвиток стосунків ліричних героїв транслюється через рух, що є динамічним тлом для передачі пануючого в творі настрою. Це політ чи літаком («Выше», вір. Н. Шурочкіної), чи уві сні «На летящем коне», вір. О. Гегельського, С. Патрушева). Допоміжним субмотивом для зображення динаміки розвитку лейтмотиву сучасних пісень є транспорт: мототехніка («Я ненавижу тебя», вір. В. Воленка); залізниця

(«Електричка», вір. А. Славоросова). У авторській пісенній ліриці, що зберегла зв'язок із академічною поезією, та стилізованих під фольклор піснях поети-піснярі вживають образи коней («Тройка», вір. О. Жукова).

Мюзикл, відповідно до вимог жанру, поруч із розмовними репліками містить пісні. Як повноправні дійові особи, вони додають сюжетові драматичних відтінків і вступають у діалог, розкриваючи внутрішній світ персонажів. У той час, коли частина співаної поезії розкриває тему й ідею мюзиклу, інша частина стає носієм другорядних сюжетних ліній.

Приміром, абсолютна більшість пісень на вірші Д. Зіппеля із мюзиклу «The Woman in White» («Жінка в білому») спонукають реципієнтів до занурення в любовні перипетії учителя малювання Волтера та його двох сестер-учениць Лори й Меріан, що потерпають від прагнення до наживи сера Персиваля Глайда та графа Фоско. пісенної лірики про зародження почуттів («Trying Not to Notice», «Намагаючись не помічат») і переживання від їх втрати («Even More Without You», «Навіки без тебе»; «Lost Souls», «Загублені душі»), про оспівування («I Believe My Heart», «Я вірю своєму серцю») та спогади («Can You Find It in Your Heart?»), «Чи залишилося ще щось в твоєму серці?») перемежується в мюзиклі з розповіддю про загадкову історію дивної жінки в білому, тепле ставлення сестер одна до одної («All for Laura», «Усе заради Лори»), докори до долі («If I Could Only Dream This World Away», «Якби могла у мріях цей світ прогнати геть»), мистецтво розкішно жити («A Gift for Living Well», «Мистецтво красиво жити»; «You Can Get Away with Anything», «Тобі минеться що завгодно»), обрядовість сезонних свят («The Holly and the Ivy», «Гостролист і плющ») [26]. Кожна пісня додає неповторного колориту й емоційні штрихи до портретів ліричних героїв. При цьому відсутність хоча б однієї композиції чи навпаки, додавання віршів у постановках-аналогах впливатиме на цілісність сюжету.

Те саме стосується і саундтреків до кінострічок. Строкатість мотивів мюзиклів, саундтреків до кіно- і мультфільмів надзвичайно різноманітна. Тематика обраних режисером пісень залежить від жанру картини, відтак

20

ситуації щодо їх виконання, функції співаної поезії бувають різними. пісенної лірики виринає в моменти, у яких вона більш-менш органічно мотивована й наслідує типові обставини. Пісня повинна бути в кадрі, з одного боку, фабульно доречною, з іншого – підводити до узагальнення лейттеми всієї кінострічки, а не тимчасовим епізодом, що, подібно до реклами, дарує глядачеві перепочинок від головного сюжету. При цьому підкреслимо, що у стрічках кінематографа більш уживаною є мелодія без слів, музичний фон, так звана тема. І якщо фільм не є кіномюзиклом, то пісенної лірики найчастіше лунає не з уст акторів, а, ніби емоційне тло, за кадром чи в титрах.

Тематичні лінії фільму передбачають проєктування кістяка мотивів уживаних у ньому пісень. Пісняр підлаштовує вокальний твір під віддзеркалені в анімаційних роботах сюжет і добу, ліричні настрої персонажів і драматичні колізії. Для кодування й, тим паче, декодування означеної пісенної лірики важливий інтелектуальний підхід, що націлює учасників пісенного дискурсу на застосування власних здобутків спадкоємного життєвого та гармонійного естетичного досвіду замість спрощених поверхових уявлень про відтворену в художньому творі навколишню дійсність.

У системі співаної поезії практикують створення пісень за мотивами популярних кінокартин. Приміром, під враженням від виконання головної ролі у фільмі «Поводир» (2013) українська співачка Джамала презентувала авторську ліричну баладу «Чому квіти мають очі». Присвячена порушеній у стрічці тематиці репресій над сліпими кобзарями в 1932 р. ідея солоспіву за рахунок адаптованих виконавицею змістотвірних маркерів естетичним запитам новітнього часу.

Мотив кохання в жанрі рок-лірики розділимо умовно на дві площини. Спокійний настрій, у якому криється повага до предмета обожнювання чи просто людської сутності, піднесене ставлення до кохання як явища, роздуми про зміст і цілі почуття через повільну мелодію втілено в жанрі ліричної балади або близької до неї інтимно-довірливої ліричної сповіді. Колючі,

21

гострі, рвані ритми відбивають експресію глузування, докори, звинувачення, бажання помститися за заподіяний біль чи зробити наперекір, відтак вірші містять більше розмаїття субмотивів, охоплюють ширший спектр аспектів висвітлення лейтмотиву.

Пануючий у провідних жанрах пісенної лірики зламу ХХ–ХХІ ст. мотив самотності органічно підтримує екзистенційний курс рок-лірики: «Пытка тишиной» (вір. М. Пушкіної), «Прыгнуть со скалы» (вір. А. Князева). Не лише сюжетно-образне наповнення віршів, але також і їх змістово-емоційний простір укупі з ритмоінтонаційною структурою пісень створюють атмосферу краху та катастрофічності, від якої потерпають самотні ліричні герої. Філософські розмірковування піснярів, навіяні тотальною безнадією чи заганням себе в глухий кут, черпають натхнення з глибоких традицій усіх родів вітчизняної та світової літератури. Означений мотив стосується не просто фізичної ізольованості особистості від соціуму. Значно більший корозійний вплив тема самотності чинить на свідомість індивідів, широким спектром аспектів наснажуючи абсолютну кількість роздумів ліричних героїв віршів. Звідси поява субмотивів свободи й смерті як радикального безповоротного кроку звільнення від самоти.

Мотив кохання в реп-ліриці спирається на субмотив конфліктів у приватному житті. Прямолінійні без витіюватої віршово-образної підоснови тексти буденно, без завуальованості й міжрядкового підтексту оповідають про цю нішу в існуванні ліричних героїв.

Для авторів інтелектуальних жанрів пісенної лірики тема кохання не є домінуючою. Поети вдаються до неї за потреби аналізу емоційного стану ліричного героя, за бажання втілити у віршовому творі перебіг роздумів, зобразити фізичний і моральний стан індивіда, що опинився на перехресті внутрішніх конфліктів.

По-іншому висвітлено мотив кохання в пісенної лірики, що належить до жанру шансону. Поділ на два світи (звичайний і табірний) урізноманітнює коло художніх тем, систему образів, часово-просторову площину розгортання

сюжету. Особливо проникливою видається пісенної лірики авторів-піснярів, що майорить калейдоскопом спогадів про кохання за межами колючого дроту, тривожними роздумами про майбутнє, очікування зустрічі з коханою на волі, листування з жінками-»заочницями», боготворіння працівниць в'язниці, неприйняття зради тощо.

Композиції, у текстах яких автори абстрагуються від колючого дроту, збагачені субмотивами знайомства, побачень, змагань за об'єкт обожнювання, розлучень («Воспоминание о будущей любви», «Давай поговорим», «Падал снег», вір. Михайла Круга; «Киевлянка», вір. Гарика Кричевського; «Моя любимая», вір. Ю. Барабаша). Загалом проблематика пісень ідентична з субмотивами власне-масового жанру співаної поезії. Відмінність полягає в особливостях версифікації, деталізовано прописаному шансоньє сюжеті, мовностилістичній організації пісень.

Підвищеною поетичною експресією вирізняється тематика віршів для жіночого вокалу. Приміром, до означеного жанру пісенної лірики зараховано російськомовний твір «Ресторанный шум» української поетеси Лілії Золотоноші, який здобув премію «Шансон года», а її виконавицю С. Рижову охрестили «Королевою українського шансону» на кшталт Л. Успенської в Росії. Для обох артисток піснярі презентують вірші, що тяжіють до академічної поезії та несуть відбиток міських романсів з низкою варіацій на інтимну тематику: «Это увлекательный был аттракцион. / Так ещё никто не шутил, как я и он: / Он меня шутя посадил в пустой вагон, / Я шутя уехала в поезде ночью» [34] (вір. Р. Лисиц). Водночас у поезії для С. Рижової залишено кордоцентризм і відвертість народної слов'янської пісенної традиції, але при цьому скасовано характерну для менталітету сльозливість і традиційну жіночу покору: «Какой приятный дым. / Глаза я закрываю. / С тобой или с другим / Сегодня я не знаю» (вір. Лілії Золотоноші). Незвичний новий для української співаної поезії мотив продажу (насамперед морального) себе з розпачу й байдужості до подальшої власної долі внаслідок непостійності, мінливості чоловічих почуттів, інтер'єр відкритого людного

приміщення додали нових барв у сприймання й переосмислення реципієнтами любовної тематики сповіді Ірини Круг, ліричних балад В. Циганової, пісень про вірність і надію ув'язненої ліричної героїні Каті Огоньок.

Українською в жанрі шансон постає питання тісно переплетеного з темою кохання мотиву дружби, що також належить до розділу інтимної лірики. Критичність ситуації, у яку потрапив ліричний герой, оголює його вразливість до життєвих перипетій, і товариш є найпершим після матері об'єктом, на якого спрямовані звертання адресата: «Кореша вымо и, кореша, / Мы делились куском и судьбою. / Вы с собою не звали меня, / И я вас не зову за собою» [34] (вір. М. Таніча). Драматизм мотиву зради найбільш гострого апогею досягає в пісенній ліриці із жанру шансон. На тлі пережитих у неволі страждань кривда товариша, особливо в контексті зради з коханою для в'язня людиною, переживання реципієнта за долю ліричного героя сприймаються вдвічі болючіше й нерідко стають приводом для чергової кримінальної відповідальності.

Ставлення до теми дружби у текстах власне-масового жанру співаної поезії не вирізняється з-поміж інших мотивів гостротою та злободенністю і представлене порівняно обмежено. Авторі-піснярі позиціонують дружбу як один із аспектів життя людини. Оскільки це кон'юнктурна тематика, то найбільший попит означені твори мають у застільному репертуарі та телерадіо програмах привітань («Моя подруго мила», вик. Р. Кириченко; «Подруги (песня о женской дружбе)», вір. О. Клименкової; «Брат ты мне или не брат», вір. С. Кострова; «Я тебя не отдам», вір. О. Серябкіної).

Окремою гілкою в комплексі тематичної класифікації поезії суб'єктивного спрямування на сучасному етапі розвитку мистецтва є родинна особистісна лірика. Аналіз текстів усної народної творчості, як відправної точки ідейно-тематичного наповнення співаної поезії зламу ХХ–ХХІ ст., переконує, що головними цінностями для людей є родина, рідна домівка, робота, здоров'я, тому ці ключові слова наявні в пісенній ліриці різних

24

жанрів і народів світу. Автори української, білоруської пісень ставлять особливий наголос на субмотивах поваги, любові до батьків, родичів, учителів («Родина», вір. В. Крищенко; «Пробач нам, мамо», вик. А. Кудлай; «An Daddy persönlich», «Особисто татові», вик. К. Фельген; «Mein Onkel Doktor hat gesagt...», «Мій дядько лікар сказав...», вик. П. Кларк). Низка наявних за нашого часу творів на означену тематику засвідчує виразну тенденцію до об'єктивності, прагнення розкрити тотожні ситуації з позицій представників різних поколінь.

Також відзначимо колискові пісні як відгомін споконвічних народних традицій. Це «жанр родинної лірики, специфічний зміст і форма якої функціонально зумовлені присиплянням дитини в колисці» [11]. У давні часи таким співам надавалося значення оберегу: вважалося, що певні інтонації, конкретні слова можуть захистити немовля від хвороб чи іншого лиха. Люди бачили, що ця материнська пісня діяла заспокійливо, вірили в чудодійну силу її образів, котрі приносять дитині спокій і сон. Тому у текстах пісень із альбому «Колисанки» Росави, у колискових на вірші поетів-піснярів С. Вакарчука,

С. Галябарди, Л. Горової, О. Жукова, М. Клаудіуса, О. Лишеги, В. Павліка, М. Сингаївського, Д. Чердиченка, Й. Хея, В. Шинкарука та інших, зустрічаємо багато ласкавих звернень, істот, згадок атрибутів сну. Така пісенної лірики демонструє тонке розуміння авторами особливостей дитячого світосприйняття. Зіткані з позитивних емоцій, пісні звеличують торжество безхмарного майбутнього, добра, посмішок, радості, світлого оптимізму.

Подібно до традиційної фольклорної пісенної лірики опис у поезії навколишнього світу невід'ємний від внутрішнього стану ліричних героїв. Образ неньки поєднано з образом домівки, яка у творчості авторів-піснярів різних географічних локацій через багатоманітність ландшафтів на планеті буде унікальною: «Одна калина за вікном, / Одна родина за столом, / Одна стежина, щоб додому йшла сама, / Одна любов на все життя, / Одна журба до забуття / І Україна, бо в нас іншої нема!» [26] (вір. В. Куровського).

Запозичені з фольклору сюжети піснярів переносять у сучасну співану поезію вкупі з характерними народнопісенними образами.

Поруч з ліричними героями в сучасних піснях мали місце образи рідної землі, домівки, Батьківщини. В піснях дуже часто змальовується краса рідної землі. Не варто заперечувати, що така потреба обумовлена ідеологією та історичними подіями доби, проте серед слухачів сучасності ця лірика є знаною, шанованою, естетично привабливою. Невід'ємним від Батьківщини змальовують образ героїв, тобто людей, що творять її історію. Зокрема, в ліриці існують вкраплення поетами-піснярами щемливих спогадів про давноминуле, що перемежуються з гордістю про незалежність.

РОЗДІЛ 2 ХАРАКТЕРИСТИКА ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ
«НА ХВИЛЯХ КОХАННЯ»

2.1. Розробка та підготовка творчого проєкту «На хвилях кохання»

Пісня – один із двигунів сучасної культури, один із найбільш дієвих маніпуляторів свідомістю людей. Вона є потужним знаряддям формування колективної свідомості. Це і реакція, і, водночас, спосіб впливу на процеси, які відбуваються в суспільстві. Цілеспрямовано, а здебільшого випадково проникаючи в життя індивіда, пісенної лірики формує його естетичний смак і світогляд.

Підґрунтям для мистецтва від початку його існування є загальнолюдське. Національне ж обумовлене приналежністю автора до певної етнічної групи. Отже, опановуючи напрацьовані поколіннями естетичні норми та постулати, насичуючи їх власним життєвим (політичним, релігійним, культурологічним, художнім) досвідом, послуговуючись рівнем власної обізнаності та освіченості, митець прагне поділитися своїми здобутками насамперед із співвітчизниками. Але твір, що містить відтворення вроджених людських якостей і типових життєвих ситуацій, зрозуміє людина будь-якої національності. Тому гармонії із реципієнтом досягає митець, якому вдається передати адресату загальне через особисте і навпаки, розкрити національне через загальне.

Друга половина XX ст. характеризується новими підходами до обробки музики. Поява електронних музичних інструментів, більш потужних і функціональних у порівнянні з акустичними, збагачує аранжування новими комбінаціями звуків, кращою якістю звучання, пріоритетом ритмічного. Тому на початку XXI ст. виконання популярної лірики без фонограми рідковживане. Поступаючись електроніці, мелодія співаної поезії як думка композиції трансформується в музичний фон, на який накладаються слова

27

пісні. Музика до співаної поезії стає настільки «агуманістичною», що виникає відчуття, ніби кожний віршовий текст можна пристосувати до будь-якого ритмічномелодичного рисунка якої завгодно сучасної власне масової пісні, і загальне враження від таких «клонів» не лише не погіршиться, а навпаки, виграє.

Творчий проєкт «На хвилях кохання» має на меті показати значення ліричної пісенної творчості в житті сучасної людини та соціуму.

Проєкт виступу готувався в декілька етапів. Перший етап – вибір теми проєкту, підготовка та аналіз теоретичного матеріалу з проблематики ліричних пісень. Проаналізований матеріал сприяв цілісній уяві про місце особистісної лірики в сучасній музиці та дав змогу обрати репертуар, що й складає другий етап підготовки проєкту. На третьому етапі була обрана зала для запису, обраний стиль одягу, зважаючи на специфіку жанру та був написаний сценарій творчого проєкту «На хвилях кохання», розроблена афіша (Рис. 1). Четвертий етап власне полягав в реалізації проєкту: було проведено концерт «На хвилях кохання», записано та змонтовано відеоролик творчого проєкту.

Зал в якому проводився запис концертної програми розрахований на 250 глядачів. Це сучасна актова зала, обладнана звуковою та світловою апаратурою. Задня частина сцени складається з фону «зоряне небо» та з великого екрану, на який можна пускати зображення. Також на задньому фоні є кольорова LED-підсвітка. Сцена освітлена двома світловими пушками, які при потребі регулюються через DMX пульт. Потужність акустичної системи складає 1000 Вт.

Під час концерту кожна пісня супроводжувалась відеороликом. На початку концерту, перед виходом ведучої було увімкнено заставка з анімаційним написом «На хвилях кохання» (Рис. 2). Основним мотивом заставки були морські хвилі, які асоціюються з коханням, спокоєм, красою та романтичними моментами. Під час слів ведучої грала легка фоновіа музика. Ведучою вечора була Варвара Кінжібала (Рис. 3)

28

На пісню «Я піду в далекі гори» на екрані був відео ролик про красу осінніх Карпат, так як осінь асоціюється з порою кохання (Рис. 4). До пісні «Усміхнися мені» відео рядом була абстрактна анімаційна картинка у вигляді хвилі та біжучого вогника, який символізує і нагадує усмішку. Заставкою «Синьої пісні» був острів в синіх тонах посеред безкрайнього океану (Рис. 5). Зважаючи на народний жанр пісні «Ой у вишневому саду», заставкою до неї були українські мотиви, вишневий цвіт та українська хата. «Dernière Danse» асоціюється з Францією, тому на екран було виведено Париж, центр міста, Лувр, Собор Нотер-Дам, Ейфелеву вежу. Пісня «Ой, куди ж ви голубочки» мала відеоряд пов'язаний з народними мотивами, Карпатами та коханням. На тлі пісні «Fly Me to the Moon» була закохана пара на фоні повного місяця. Пісня була виконана у дуеті разом з Анною Кохан (Рис. 6) «Україна» яка була завершальною композицією концерту мала відео ряд з найкращими куточками України від Карпат до Одеси. Дане відео підкреслювало красу нашої держави.

Одяг для концерту був підібраний враховуючи специфіку сприйняття кохання в українській культурі. Червоне та чорне складають специфічний архетипічний дуалізм українського ліричного світобачення. «Червоне то любов» співається в пісні, червоний це колір кохання та пристрасті, тому одяг виконавиці був червоного кольору. Для того щоб підкресли й іншу, трагічну сторону кохання, «чорне то журба» одяг ведучої та партнера був чорного кольору (Рис. 3, 6).

2.2. Опис проекту «На хвилях кохання»

Пісня «Я піду в далекі гори» написана 1969-го року (музика **восени 1968-го року, а слова взимку 1969-го**) Володимиром Івасюком. Він був українським композитором-виконавцем, мультиінструменталістом, поетом, Героєм України (по смертно). Володимир Михайлович – один із основоположників української естрадної музики, автор 107 пісень, 53

інструментальних творів, музики до кількох спектаклів. Творча спадщина: пісні на власні слова: «Відлітали журавлі», «Я піду в далекі гори», «Червона рута», «Водограй», «Пісня буде поміж нас», «Лиш раз цвіте любов», «Балада про мальви», «Я – твоє крило», «Ласкаво просимо», «Наче зграя птиць», «Колискова», «Мандрівна музика», «Два перстені», «Там за горою, за крем'яною», «Капелью» та інші; пісні на слова різних поетів: Д. Павличка, О. Гончара, Б. Стельмаха, М. Петренка, Ю. Рибчинського, Р. Братуня, Р. Кудлика та інших.

У різні часи пісню виконували Назарій Яремчук, Василь Зінкевич, Анатолій Зіневич, Володимир Івасюк, Віктор Павлик, Плач Єремії, Русичі, Марія Яремчук, Оксана Муха, Квітка Цісик (альбом «Два кольори») та інші співаки.

Володимир Івасюк був учасником самодіяльного ансамблю пісні й танцю «Трембіта», у якому грав на скрипці. У 1968 році Володимир Івасюк в телепрограмі Українського телебачення «Камертон доброго настрою» разом з ансамблем «Карпати» виконав пісню «Я піду в далекі гори». У 1970 році з'являються легендарні пісні Володимира Івасюка «Червона рута» і «Водограй». У 1972 році Івасюк переїхав до Львова. Там навчався в медичному інституті й почав студії у консерваторії на підготовчому відділенні. У 1973 року закінчив Львівський медінститут, вступив до аспірантури, а у вересні 1974 року розпочав навчання на композиторському відділенні Львівської консерваторії в класі Анатолія Кос-Анатольського. У жовтня 1978 року Володимир Івасюк взяв участь у Всеукраїнському зльоті творчої молоді. У листопаді цього ж року здобув перемогу на всесоюзному конкурсі композиторів-студентів консерваторій у Москві.

Візитівкою Володимира Івасюка прийнято називати «Червону руту». Однак найчастіше аранжували та переспівували саме пісню «Я піду в далекі гори». Її вперше виконав сам Володимир, одночасно – й ансамбль «Смерічка».

30

Багато хто феномен пісні «Я піду в далекі гори» вбачає у її вічній молодості. У другій половині 1990-х років гурт «Плач Єремії» дав пісні абсолютно нове дихання. Інтерпретація була такою вдалою, що одразу стала дуже популярною. Однак сам Тарас Чубай вважає, що цей твір найкраще заспівала Квітка Цісик.

Квітка Цісик має українське, а точніше – львівське коріння. Батько майбутньої зірки був скрипалем, а мама працювала в банку. Уся її родина жила у Львові та була знаною інтелігенцією у місті. У 1944 році батьки Цісик, втікаючи від радянської влади, переїхала спочатку в Німеччину, а потім оселилися у США. Співачка народилася вже у Нью-Йорку – 4 квітня 1953 року.

З дитинства дівчинка навчалася грати на скрипці, співала в хорі та була пластункою. Квітка закінчила консерваторію в Нью-Йорку. Її помітили продюсери – і Квітка Цісик стала однією з найвідоміших і найдорожчих виконавиць джінглів до рекламних роликів. Голос звучав у рекламних кампаніях «Coca-Cola», American Airlines, «McDonalds». Упродовж 16 років вона була офіційним голосом автомобільної компанії Ford. Вона мала колоратурне сопрано, тому з легкістю експериментувала зі стилями – від джазу до класики. Вона чудово виконувала і поп пісні, і оперні партії. Крім того, Квітка Цісик володіла технікою, поширеною у Карпатах – «білим голосом».

У 1978 році пісня «Ти осяюєш моє життя», яку Квітка Цісик виконувала в однойменному фільмі, отримала Оскар і «Золотий глобус». Вона також була номінована на «Греммі» у категорії «Пісня року».

В еміграції Квітка Цісик записала і випустила власним коштом два україномовні альбоми з народними творами, піснями Володимира Івасюка та інших композиторів – «Квітка» (1980) і «Два кольори» (1989). До останнього входила пісня «Я піду в далекі гори».

Жанр твору «Я піду в далекі гори» – пісенна лірика. Тема та ідея твору – це зображення пошуку своєї коханої молодим парубком і справжнє кохання

знайде молоду людину, яка його прагне. В пошуку коханої молодому парубку можуть допомогти стихії природи, які покажуть де живе його мила. Він шукатиме її сам і з чиеюсь допомогою бо вірить, що для кожної людини призначена свою доля.

Римування в творі перехресне. Художні засоби, які використовуються в творі: епітети: далекі гори, широкі полонини, вітру зворів, на вільних крилах, моя мила, Карі очі, чорні брови, любя моя, ясен-цвіт, Весь блакитний світ, любов-зажуру, Мрію молоду, бистрі ріки; метафори: І попрошу вітру зворів, / Аби він не спав до днини; Щоб летів на вільних крилах (вітер); Я несу в очач до тебе / Весь блакитний світ; Я несу любов-зажуру, / Мрію молоду; повтор: Карі очі, чорні брови.

«Я піду в далекі гори» – одна з найбільш відомих пісень Володимира Івасюка. Вона сповнена молодечого запалу і жаги знайти своє справжнє кохання. Заклики героя, молодого парубка, допомогти вітер знайти йому кохану сповнені надії та віри у вищі сили, що здавна притаманна гірським жителям. Його мрії про справжнє кохання життєстверді й сповнені молодецького романтизму. Він вперто йде до своєї мрії – навіть якщо вітер не допоможе, він сам шукатиме свою кохану і впевнений, що знайде її.

Однією з характерних рис пісенної лірики Івасюка пісні «Я піду в далекі гори» можна назвати часте використання синкоп. Характерною ознакою пісенної лірики композитора є її тяжіння до змішаності форми, де поєднуються вокально-поетичне інтонування романсу з імпровізаційністю та характерною свободою аматорського й фольклорного жанрів

Пісня «Усміхнися мені» написана композитором Володимиром Шабашевичем на слова Вадима Крищенка.

Композитор Шабашевич Володимир Романович народився 1946 року у Чернівцях. Закінчив (1968) Костромський (нині РФ) музично-педагогічний інститут. У 70-х роках працював викладачем диригування у Чернівецькому педагогічному училищі та музичним керівником народного вокального

жіночого ансамблю «Марічка». Від 1990 року постійно мешкає у м. Торонто (Канада).

Вадим Дмитрович Крищенко – український поет-пісняр. Він народився 1935 року в місті Житомир. Вадим Крищенко – заслужений діяч мистецтв України (1995), Народний артист України (2007), заслужений працівник культури (1985), член Національної спілки письменників України (1972), лауреат літературно-мистецьких премій імені Івана Нечуя-Левицького, імені Андрія Малишка, імені Дмитра Луценка «Осіньне золото», Богдана Хмельницького (2019), премія імені Володимира Сосюри (2021). Кавалер багатьох державних нагород - ордена Ярослава Мудрого V ступеня, повний кавалер ордена «За заслуги», найвищої київської відзнаки «Знак Пошани». Автор більше 50 поетичних збірок, понад 1000 пісень. Найвідоміші пісні: «Наливаймо, браття, кришталеві чаші», «Одна-єдина», «Хай щастить вам, люди добрі», «Родина», «Десять Господніх заповідей», «Молитва», «Хай береже усіх Господня сила», «Благослови», «Бути українцем», «Україна», «Україно, пам'ятай героїв», «Білі нарциси», «Берег любові», «Отчий край», «Лебеді кохання».

Пісня «Усміхнися мені» розповідає нам про кохання, яке «заквітчує світ» як «найперша весна». Усмішка виступає своєрідним магічним, інструментом який здатен розвіювати печалі і може здійняти до висоти на «крилах надії». В пісні представлено метафори: **І веселку живу, / Що п'є воду із плеса Дніпра; Незрадливо так волошково / І на крилах надій / Нас до себе здійме висота.**

В пісні є епітети: промінець золотистий, безмовні уста. Найвідомішими виконавцями пісні є Назарій Яремчук та його донька Марія.

Пісня «Синя пісня» написана Христиною Соловій у 2015 році. Вона є автором слів та музики. Автор-виконавець народилась 1993 року в місті Дрогобич. **22 вересня 2015 року Соловій презентувала дебютний альбом «Жива вода». У ньому розкрилася вся краса народної музики лемків у злегка джазовому аранжуванні. Окрім десяти авторсько адаптованих народних**

пісень, в дебютному альбомі є два власні твори – «Тримай» і «Синя пісня». «Синя пісня» має чітку музичну форму, вона органічно поєднується з іншими народними аранжуваннями в альбомі «Жива вода».

Відеокліп «Тримай» приніс Христині справжній дебют, увійшовши до списку найпопулярніших україномовних музичних відео на YouTube. Кліп отримав понад 30 млн переглядів та зробив співачку призером на премію YUNA-2016 в номінації «Культура і Музика». Христина Соловій є першою артисткою, чиїм продюсером став Святослав Вакарчук.

26 жовтня 2018 року вийшов другий альбом «Любий друг», у створенні якого Христина була основним джерелом натхнення та об'єднала живу музику з електронікою. Милош Єлич, Павло Литвиненко та Олексій Саранчин також стали саунд-продюсерами альбому. Він містить в собі 11 авторських пісень Христини Соловій. Того ж року лірична композиція «Стежечка» стала офіційним саундтреком до фільму «Крути 1918».

«Синя пісня» – пісня про глибинні почуття до коханої людини, колір очей якої накладається призмою на весь оточуючий світ. У буремному, часом жорстокому світі, пошук інтимності, чесності, дитячої довірливості стає тяжким завданням, про те саме ці «закохані очі ведуть за собою» на світло правди. В пісні оспівуються краєвиди Львову поряд з буденним життям його мешканців, котрі порівнюються із різнобарв'ям відносин у людських взаєминах – від омани темного кольору до світлих барв відвертості. Разом з тим авторкою відзначається, що навіть величне породження природи – бурхливе море, площина якого вражає, так само як і вона піддається інтимному впливу синіх очей, здатних підтримувати однаково синій колір сумуючого моря.

Автор та час написання пісні «Ой у вишневому саду» нам не відомий. Поняття «народна пісня» найчастіше сприймається сьогодні як щось давнє, а народ, що її створив, якимись далекими пращурами. Але народ й сьогодні творить пісні, які відрізняються від класичних зразків авторського жанру. І саме народні мотиви є основним джерелом ліричних пісень, бо саме в них

зберігається важливе генетичне ядро нашого народу – кордоцентризм, та філософія серця, що надає будь якому ліричному народному творові атрибут позачасовості. Простота і водночас глибока, народна лірична пісня, залишається тим невичерпним джерелом, яке надихає багатьох митців – поетів, композиторів, творити свої неперевершені шедеври.

«Ой у вишневому саду» відноситься до жанру пісенної лірики. Основна тема твору це переживання молодої закоханої пари, яка не хоче розлучатись ні на мить, хоча й розуміє що ця розлука необхідна. Лірична українська народна пісня «Ой, у вишневому саду» розповідає про кохання, про те, як приходять весна в природу і в життя. Пісня розкриває глибинний психологічний конфлікт поколінь, коли старші за віком батьки намагаються вберегти своїх дітей від необдуманих вчинків і тим самим обмежують їх особистісний вибір.

Художні засоби, які використовуються в творі: епітети (вишневий сад, милий мій, матінка моя, такий отвіт, чудова майська ніч, тій красі, доню моя, стара мати, я щаслива й молода); звертання: (Милий мій, доню моя, мамо моя); метафори: «весна іде, красу несе, а в тій красі радіє все»; «на очах бринить сльоза»; повторення: Весна іде, красу несе, а в тій красі радіє все; Я жити хочу, я люблю... Мамо, не лай дочку свою.

«**Derniere** danse» – пісня французької співачки Інділи, видана першим синглом із її дебютного альбому «Mini World» 13 листопада 2013 року. Аділа Седрая, відома як Інділа – французька співачка та автор пісень.

Інділа співпрацює з іншими французькими музикантами, такими як Nessbeal, Rohff, TLF, Сопрано та Юсуфа (являючись найчастіше співавтором їх композицій), також вона є співавтором або спеціально пише для таких виконавців, як Метт Покора, Admiral T, DJ Abdel та Axel Tony. Її доробок на даний момент: альбом «Mini World»; сингли «Dernière danse», «Tourner dans le vide»; інші пісні – «Love story», «S.O.S», «Boîte en argent», «Mini World», «Run Run», «Ego», «Comme un bateau»; у співавторстві – «Criminel», «Poussière

35

d'empire», «Hiro», «Thug Mariage», «Dreamin'», «Garde L'équilibre», «Carrousel».

Адїла Седрая народилася 26 червня 1984 року в Парижі. Співачка у пісні «**Dernière** danse» називає себе «Je suis une enfant du monde» – «Дитиною світу», бо в ній тече індійська, алжирська, камбоджійська, єгипетська кров.

До початку своєї співочої кар'єри вона працювала екскурсоводом у **Marché international de Rungis**. Співачка стверджує, що найбільший вплив на її становлення мала творчість **Енріко Масіаса, Майкла Джексона, Ісмаель Ло, Варди Аль-Джазайрі, Лати Мангешкар**.

Зустріч Інділи з музичним продюсером **Skalprovič** дозволила їй увійти у світ репу і, зрештою, налагодити співпрацю з кількома французькими реперами. Почала виконавиця свою музичну кар'єру приблизно в 2009 році, надавши вокал для «**Invitaation**» **Vitaa**, «**Trinité**» **L'Algérino**, «**Thug Mariage**» **Rohff**, «**Hiro**» **Сопрано** і склавши «**J'ai besoin d'y croire**», яку виконав **Admiral T.**

У лютому 2014 Інділа випустила свій перший альбом «**Mini World**», який був спродюсований компанією **Skalp**. Крім «**Dernière danse**», два інших сингли з альбому досягли топ-20 у чартах Франції. Альбом був найбільш продаваним альбомом у Франції на тиждень його дебюту і залишався в топ-10 альбомів, що найбільше продаються, до кінця тижня 11 жовтня. У жовтні 2014 року Інділа отримала музичну премію **MTV Europe Music Award** як найкраща французька виконавиця 2014 року, а в лютому 2015 року її альбом «**Mini World**» виграв премію «Кращий новий альбом року» на 30-му **Victoires de la Musique**. Інділа був одним із десяти виконавців, які отримали премію **European Border Breakers Award** у 2015 році.

23 серпня 2019 року Інділа повернулася з новим синглом «**Parle à ta tête**» («**Поговори з головою**»). 14 листопада 2019 року було випущено музичний кліп на пісню «**Parle à ta tête**».

У листопаді 2013 Інділа випустила свій перший сингл «**Dernière danse**» («**Останній танець**»), який швидко здобув успіх. Він увійшов до топ-10

36

французьких чартів. Пісня залишалася у топ-200 у Франції до квітня 2015 року. Вона також мала успіх за межами Франції; до кінця лютого 2014 року «Dernière danse» стала піснею номер один на iTunes у Греції та Румунії, а також піснею номер два на iTunes у Туреччині.

Пісня «Останній танець» має глибоке філософське коріння, а саме сенс пісні слід шукати в буддистській філософії. Згідно з буддизмом людська душа проходить безліч перероджень, подорожуючи по замкнутому колесу сансари через різні світи. «Et je danse, danse, danse, danse, danse, danse» – «І я танцюю, танцюю, танцюю, танцюю, танцюю» – це танець-подорож через світи, через дощ та вітер, через день та ніч. Але танок закінчується і потрібно «летіти» (Et je m'envole, vole, vole, vole, vole), щоб знову відродитись і танцювати в Парижі.

«Dernière danse» – це не заклик до останнього танцю, як може здатися на перший погляд, а історія, яку співачка хоче розповісти публіці. Саме тому композиція вийшла такою проникливою та для багатьох близькою. Навіть не знаючи французької мови, слухачів повністю заковтують ті почуття та емоції, які співачка пов'язує з піснею. «Dernière danse» – це драматична композиція про кохання, вона покликана відгукуватися в кожному, хто шукає своє місце в світі і хоче поділитися своїми емоціями з оточуючими. У цій пісні відображається суперечливий букет почуттів, які відчувала співачка на момент написання - страждання, ніжність та радість.

У пісні обігрується класичний рефрен французького шансону – «Douce France» («Ніжна, мила Франція») Шарля Трене. Такими якостями співачка наділяє не географічну фактуру та її мешканців, але страждання і радість – настільки полярні, а й такі близькі кожному відчуття.

Пісня «Ой, куди ж ви, голубочки» – українська народна обрядова весільна пісня. Рік написання пісні невідомий. Твір розповідає нам про тугу і сум молодої дівчини за безтурботним дівочим життям. Скоріш за все дівчина журиться через те, що вона одружена з не коханою людиною. «Нова скриня» символ приданого яке давали дівчині з собою до нового чоловіка і ця «нова скриня» постійно нагадує дівчині про її журбу. Архетипічний образ

37

«хустини», який символізував в українській культурі й любов, й вірність, й журбу, є своєрідним оберегом молодії дівчини від зла. Але дівчина використовує хустку, як схованку, в яку вона назавжди ховає-«зав'язує» своє «дівування». «Голуб» в пісні зображений як символ покори, і в той же час відлітаючий голуб може означати прихід біди та нещастя.

Художні засоби, які використовуються в пісні: моє дівування, нова скриня; звертання: голубочки; метафори: Ой куди ж ви, голубочки, тай полетите, / куди ж моє дівування тай понесете; повторення: Ой куди ж ви, голубочки, тай полетите, / куди ж моє дівування тай понесете?

Пісня «Fly Me to the Moon» була написана у 1953 році американським композитором і автором переважно джазових пісень Бартом Ховардом, коли він працював акомпаніатором та музичним керівником кабаре-клубу на Манхеттені для співачки Фелісії Сандерс, яку вона заспівала 1954 року у нічному клубі Blue Angel на Манхеттені. Спочатку пісня називалась «In Other Words». Згодом пісню виконували Джуді Гарленд, Френк Сінатра, Тоні Беннет, Елла Фіцджеральд, Ненсі Вілсон, Делла Різ, Боббі Вомак та інші. Звичайно найвідомішим виконавцем пісні був Френк Сінатра.

Френк Сінатра народився 12 грудня 1915 року в місті Хобокен у США. Його батьки з Італії емігрували до США, коли він був маленькою дитиною. Його батько перепробував багато професій, щоб забезпечити сім'ю. Мати займалася домашнім господарством, а коли хлопчик підріс, вона очолила місцеву комірку Демократичної партії. Сінатра так і не здобув освіти, тому що єдиною його пристрастю була музика.

Френк влаштувався водієм у музичний колектив-початківців під назвою «Три спалахи», ця подія стала початком його музичної кар'єри. Через деякий час він став виконавцем у цьому гурті, а сам ансамбль був перейменований на «Четвірку з Хобокена».

Перша платівка музиканта «Плаття в горошок та промені місяця» вийшла 1940 року. Починаючи з 1942 року, він регулярно виступає на радіо Нью-Йорка. Датою, яка змінила його життя, вважається 30 грудня 1942 року.

38

Тоді зал, невідомого ще співака був забитий повністю. В результаті йому запропонували контракт на 10 років із компанією «Коламбія».

У 1941 році Сінатра знімається у фільмі «Ночі Лас-Вегаса», а через 2 роки у фільмі «Вище і вище» де отримав драматичну роль. 1945 року його нагородили премією «Оскар» за роль у фільмі «Будинок, в якому я живу».

У 1953 році у співака захворіла зв'язки, і він втратив багато вигідних пропозицій. Френк навіть готовий був зніматися абсолютно безкоштовно. І за фільм «Поки будуть чоловіки» отримує роль другого плану чергового «Оскара». Загалом він знявся у 58 фільмах.

Хіт Сінатри «Мій шлях» встановив рекорд у хіт-параді Британії, протримавшись 122 тижні у лідерах. 1971 року співак залишає сцену. Але Френк не міг довго жити без слухачів і через два роки вирушає у світове турне. Останній диск музиканта «Дуети» вийшов 1994 року. 1995 року Сінатру нагородили премією «Греммі», а 1985 року – медаллю Свободи. Френк Сінатра помер 14 травня 1998 року у місті Лос-Анджелес, штат Каліфорнія, США.

Історія пісні «Fly Me to the Moon» почалася задовго до польоту на Місяць – вона написана була у 1953 році. У цей час Ховард працював акомпаніатором та музичним керівником кабаре-клубу на Манхеттені. Він і сам писав пісні, але великого успіху вони не мали. Доки Ховарду не порадили йому забути про перфекціонізм і написати щось дуже просте. Так на світ народилася повільна вальсуюча балада зі словами:

Занеси мене до Місяця,
Дозволь мені грати серед зірок, Дай
мені побачити, на що схожа весна На
Юпітері та Марсі.
Іншими словами, візьми мене за руку...
Іншими словами, дитино, поцілуй мене...

Жодних натяків на освоєння космосу Ховард у текст не закладав. Недарма композитор навіть не став згадувати Місяць у назві пісні, вважаючи важливішим за рядок «In Other Words» («Іншими словами»). Продюсеру в пісні сподобалося все, крім першого рядка – вираз «Fly Me to the Moon» здався йому невдалим. Проте до поради поміняти рядок автор не прислухався. Спочатку Ховард грав пісню у своєму клубі, де першою її виконала кабаре-співачка Фелісія Сандерс, а перший комерційний запис зробила актриса Кей Баллард. Її версія вийшла у квітні 1954 року і досягнень у чартах не мала, що не завадило пісні стати популярною у різних виконавців. Ще до Сінатри на неї було записано близько ста каверів, а до кінця ХХ століття їхня кількість вже переважила за три сотні. Пісню виконували Нат Кінг Коул, Тоні Беннет, Джулія Лондон, Аструд Жільберто, Доріс Дей.

Окремо варто відзначити співачку Пеггі Лі, яка не лише популяризувала пісню, виступивши з нею на шоу Еда Саллівана у 1960 році, але й переконала Ховарда змінити назву на звичну «Fly Me to the Moon». У 1962 році Джо Харнелл випустив інструментальну версію «Fly Me to the Moon» у модному стилі боса-нова. Цьому запису, нарешті, вдалося потрапити в американські чарти (№14) та ще й отримати премію «Греммі».

Через рік Конні Френсіс перетворила пісню на європейський музичний хіт, записавши її італійською («Portami Con Te») та іспанською («Llevame a la Luna») мовами.

І лише 1964 року за «Fly Me to the Moon» взявся Френк Сінатра. Він включив її до альбому «It Might as Well Be Swing», а от синглом чомусь випускати не став. Однак саме ця версія зрештою стала найвідомішою. У цьому була чимала заслуга продюсера Квінсі Джонса. Джонс сильно змінив оригінал Ховарда, «випрямивши» розмір пісні до чотирьох чвертей (замість $\frac{3}{4}$), тому вона зазвучала більш наполегливо. Свій внесок зробив і Сінатра – йому здалося, що музика на початку надто «щільна», і попросив зробити її лаконічнішою.

Саме запис Сінатри взяв із собою в космос один із учасників «місячної місії» Едвін «Базз» Олдрін. Вважається, що 20 липня 1969 року, ступивши на поверхню Місяця, космонавт увімкнув «Fly Me to the Moon» на портативному магнітофоні.

Слова та музика пісні «Україна – це ми!» написані Вадимом Краснооким, лідером гурту «Mad Heads». «Mad Heads» – музичний гурт, який грає музику в стилі рокабілі. Заснований Вадимом Краснооким у Києві в 1991 році. В 2004 гурт змінив назву на «Mad Heads XL» та стиль на ска панк. На початку кар'єри, гурт почав грати в досі абсолютно невідомому стилі рокабілі, у своїй грі використовували напівакустичну гітару, контрабас та барабанщика, який грав навстоячки. У 2004 році свою музику гурт доповнив духовими інструментами та змінив свій стиль з рокабілі на ска, перемішуючи стиль з фолком та свінгом. Гурт випустив свої перші альбоми англійською мовою, тому їх популярність за межами України досить висока. Подальші альбоми гурт випускав українською мовою. Багато пісень гурт присвячує національній тематиці та подіям на Майдані.

Пісня «Україна – це ми!» була вперше виконана на святкуванні Дня Конституції України у 2011 році на Майдані Незалежності. Композиція є соціально значимою, тому що в ній говориться про єдність українського народу «від донбаських териконів до карпатських схилів», про мир та любов яку ми повинні зберігати на «своїй землі». У пісні відчувається любов автора до Батьківщини, він бачить її красу в усьому, в «щедрих ланах», в «чистій воді», в «лісах і горах».

Важливим елементом композиції є пісня, яка постає як архетип єдності українського народу, те, «Що тримає вкупі, розлучитись не дає». Пісня є тим підсвідомим джерелом єднання, вона здатна «помножити силу любові і добра» для того щоб Україна була «єдина, красива і сильна.»

Отже, проект «На хвилях кохання» втілює та поєднав собі найкращі зразки ліричної пісенної творчості, як народної та і авторської. В проекті

органічно поєднались візуальна картинка (сцена, костюми) та музичне наповнення.

ВИСНОВКИ

Сучасна популярна музика незалежної України характеризується жанрово-стильовим розмаїттям – від джазу і року до фолку, поп-шлягеру та шансону. Завданням сучасної української естради є адаптація до ринкових відносин та інтеграція у світовий шоу-бізнес.

Репертуар сучасних українських естрадних виконавців має широку жанрову тематику – від героїчних пісень, балад до громадянської та любовної лірики. Однак центральною є лірична тематика у її розмаїтті – соціальна, філософська, любовна та ін. Витоки сучасної української лірики естрадних пісень слід шукати в народній творчості, в архетипічних образах-символах, які складають та формують українську ідентичність.

Особистісна або любовна лірика посідає чільне місце в творчості багатьох українських виконавців. Тема самотності показана в піснях «Спи собі сама» гурту «Скрябін», «Ти собі сама» гурту «Океан Ельзи», «Вона» гурту «Плач Єремії», «Чомусь так гірко плакала вона» О. Пономарьова, «Самота» Н. Могилевської та ін. Тема розчарування в коханні та в коханій людині представлена в піснях «Кавачай» гурту «Океан Ельзи», піснях «Пташечка», «Голубка», «Ти забув про мене», «Думаю про тебе» гурту «Vivienne Mort», в піснях «Тримай», «Горе долом» Христини Соловій. та інших композиціях українських виконавців.

Особливістю любовної лірики в популярній сучасній музиці є те, що вона переплітається з лірикою неособистісною. Так, наприклад, поєднання любовної та пейзажної лірики можна побачити в піснях «Осінь» гурту «Океан Ельзі», «У осені очі твої» гурту «Козак System», «Ще осінь зовсім молода» Оксани Мухи та Сергія Бабкіна, «Закохана в осінь» Катерини Бужинської, «Місто весни» гуртів «Океан Ельзи» та «Один в каное» та ін.; поєднання

любовної та соціальної лірики в піснях «Закохані» гурту «Був'є», «Квіти в волоссі» гурту «Бумбокс» та ін. Після початку війни на Сході України проблема війни, миру та любові до України розкривається у ліричній тематиці багатьох сучасних виконавців: «Не твоя війна» гурту «Океан Ельзи», «Не війни, а миру» гурту «СКАЙ», «У книжках» гурту «Антітіла», «Запах війни» гурту ТПК, «Історія України за 5 хвилин» гурту ТНМК, «Не сумуй» Олександра Рожко та Тараса Тополі та ін.

Творчий проєкт «На хвилях кохання» має на меті розкрити тему кохання в особистісній ліриці пісенних творів сучасних естрадних виконавців та показати значення ліричної пісенної творчості в житті сучасної людини й соціуму.

Проєкт «На хвилях кохання» готувався в кілька етапів. Перший етап – вибір теми проєкту, підготовка та аналіз теоретичного матеріалу з проблематики ліричних пісень. Проаналізований матеріал сприяв цілісній уяві про місце особистісної лірики в сучасній музиці та дав змогу обрати репертуар, що й складає другий етап підготовки проєкту. На третьому етапі була обрана зала для запису, стиль одягу та був написаний сценарій творчого проєкту «На хвилях кохання», розроблена афіша. Четвертий етап власне полягав в реалізації проєкту: було проведено концерт «На хвилях кохання», записано та змонтовано його відеоролик. Проєкт «На хвилях кохання» втілює та поєднав собі найкращі зразки ліричної пісенної творчості, як народної так і авторської. В проєкті «На хвилях кохання» органічно поєдналися візуальна картинка (сцена, костюми) та музичне наповнення.

Схожість

Джерела з Інтернету

19

1	https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D0%B4%D1%96%D0%BB%D0%B0	1.7%
2	https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B9_%D0%A5%D1%80%D0%B8%D1...	1.11%
3	https://svitmoiva.blogspot.com/p/7_9.html	0.97%
4	http://www.knpu.gov.ua/content/volodimir-%D1%96vasyuk%E2%80%A6-pam%E2%80%99yata%D1%94mo	2 джерела 0.7%
5	https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%AF_%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%83_%D0%B2_%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D0%...	3 джерела 0.55%
6	http://m.ednist.info/news/89187	2 джерела 0.38%
7	https://pilipyurik.com/ukrainskie-literatory/60-news/latest-news/1103-bahatstvo-ukrainskoi-melodyky-u-bachenni-volodymyra...	0.35%
8	http://www.megalyrics.ru/lyric/sierghiei-trofimov/ia-sieghodnia-nochieval.htm	0.26%
9	http://www.megalyrics.ru/lyric/nazarii-iariechuk/usmikhnisia-mieni.htm	0.19%
10	http://elib.nakkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/52/%D0%94%D0%BE%D1%86.%D0%92%D0%BE%D1%80%D0%BE%...	0.13%
11	http://leblogpourtoi.unblog.fr/2013/04/30/i-kissed-a-girl-de-katy-perry/comment-page-104	4 джерела 0.1%
12	https://lyrics-on.net/en/1078877-oj-u-vishnevomu-sadu-oji-u-vishnevomu-sadu-lyrics.html	0.07%

Цитати

Цитати

17

- 1 «Gonna Get Over You» (Забуду тебе, вір. Сари Барелліс)
- 2 «без 7 тексту небагато написано мелодій (спочатку мелодія, а потім текст): усе одно, коли робиш мелодію, певний орієнтир на вірші є»
- 3 «<...> покликання і завдання письменників не в "пристосуванні" власних творів до популярних та іноді зіпсованих смаків і потреб читачів, а в тому, щоб шукати і знаходити шляхи до розширення їх художнього світогляду з метою перспективного приєднання до ще більшої кількості шедеврів як свого, національного, так і всього світового красивого письменства»
- 4 «спрямовує зусилля на переосмислення стосунків людини та машин, які все більше ускладнюються, ставлячи проблему суперечностей морального й технічного прогресу»
- 5 «скоромовкою промовляється текст, що не завжди має змістове навантаження <...> супроводжується характерними рухами тіла»
- 6 «Пошлю его на небо за звездочкой... / Конечно все хуже может кончиться. / Ещё один мучительный день пройдет, / И захочется, жить захочется»
- 7 «Я знов тебе зустріну, я знов тебе побачу, / І клен розпустить листя, той що давно засох. / Тож побажайте, люди, просвітлення удачі / Моїй святій 18 любові, розділеній на двох»
- 8 «Гостролист і плющ»
- 9 «Прыгнуть со скалы»
- 10 «Это увлекательный был аттракцион. / Так ещё никто не шутил, как я и он: / Он меня шутя посадил в пустой вагон, / Я шутя уехала в поезде ночью»
- 11 «Какой приятный дым. / Глаза я закрываю. / С тобой или с другим / Сегодня я не знаю»
- 12 «Кореша вымо и, кореша, / Мы делились куском и судьбою. / Вы с собою не звали меня, / И я вас не зову за собою»
- 13 «жанр родинної лірики, специфічний зміст і форма якої функціонально зумовлені присиплянням дитини в колисці»
- 14 «Одна калина за вікном, / Одна родина за столом, / Одна стежина, щоб додому йшла сама, / Одна любов на все життя, / Одна журба до забуття / І Україна, бо в нас іншої нема!»
- 15 «Наливаймо, браття, кришталеві чаші»
- 16 «весна іде, красу несе, а в тій красі радіє все»
- 17 «Не твоя війна»